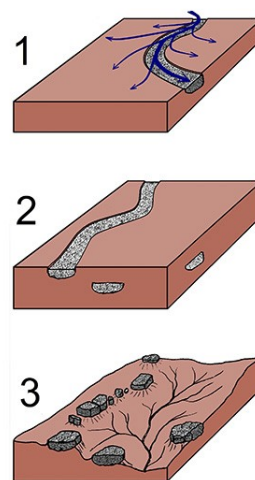

Els paleocanals d'Artés

Un passeig per la rodalia d'Artés, per un itinerari senyalitzat i amb plafons informatius, ens permet veure unes roques de conglomerat peculiars, d'un color gris fosc molt diferent del roig intens característic dels terrenys on es troben. Són el resultat de la consolidació de graves, una barreja de petits còdols i sorra units per un ciment calcari natural.

Entre els abundants còdols de colors foscos destaquen els de quars blanc, anomenats localment *pedres fogueres* perquè fan espurnes quan es piquen entre elles. Les masses de conglomerat són gruixudes però de poca amplada i tallen clarament els sediments que els envolten. Es tracta de *paleocanals* (canals antics), lleres de rieres de fa milions d'anys. Comencem un viatge en el temps i anem a uns 34 milions d'anys enrere. Estem en una plana argilosa recorreguda per rius i rieres que venien de les muntanyes que hi havia al sud i el massís de Sant Llorenç encara no s'havia aixecat.

Un petit riu o torrent discorre per la plana, fa uns 34 milions d'anys. La llera està plena de grava menuda que és arrossegada per l'aigua en les revingudes. Quan la riera surt de mare inunda una gran extensió. Quan acaba la inundació els sediments de la plana s'assequen i s'oxiden, i prenen un color vermellós.

Com a totes les zones planes, el riu canvia amb facilitat de recorregut. En les crescudes continua arrossegant grava i inunda la plana on diposita sediments fangosos, com abans. El llit antic va quedant colgat pels nous sediments aportats en els desbordaments. Aquest procés es pot repetir durant milers d'anys.

Ens acostem a l'època actual. La terra i la sorra de la plana es van anar convertint en lutites i gresos, no gaire resistents a l'erosió, i per tant la pluja se'ls emporta fàcilment. En canvi, la grava de les rieres s'ha consolidat en un conglomerat més resistent que els terrenys de l'entorn i aquestes roques dures que havien estat al fons del riu s'erosionen menys i ara formen el cim de petits turons, el que s'anomena un relleu invertit.

L'itinerari comença al nucli urbà d'Artés, al capdamunt del carrer Sant Cristòfol, on hi ha un plafó informatiu. D'aquí surt un corriol que segueix per la part alta de la petita serra anomenada Els Roquinyons. Anant sempre en direcció a ponent trobarem diversos paleocanals. El camí passa pel

costat de l'institut i pel carrer Salvador Espriu fins a un tancat amb cavalls on seguim per un corriol al costat de la tanca fins a trobar el camí vell de Can Vila. Al peu d'aquesta masia acaba l'itinerari, on hi ha també el plafó informatiu. El camí és fressat, hi ha fletxes indicadores sobre pilones de fusta i al peu dels paleocanals de més interès trobareu pilones amb el logotip del Geoparc.

[despiece]**Nom del paratge:** Artés, Els Roquinyons, Can Vila.

Situació: Rodalia d'Artés, tot i que hi ha paleocanals similars a d'altres municipis. Cercant a Wikiloc «Paleocanals d'Artés» trobareu el mapa, informació i fotografies de l'itinerari.

Procedència del nom: El topònim *Roquinyons* pot fer referència als petits rocs dels conglomerats.

Situació geològica: Forma part de la Depressió Geològica de l'Ebre, dins de la unitat geològica Formació Artés.

Importància geològica: Al Geoparc, és l'únic itinerari dedicat als paleocanals senyalitzat.

Materials geològics: Conglomerat amb còdols petits anomenat sovint *pinylenc*, amb predomini de materials metamòrfics.

Edat de la formació: Finals de l'Eocè i principis de l'Oligocè.

Curiositats: A principis dels 80 dos adolescents artesencs aficionats a la geologia van descobrir en alguns paleocanals unes interessants mineralitzacions de coure i ho van publicar al número 14 de *Dovella*, el 1984.[/despiece]